

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

JAARLIKSE NASIONALE ASSESSERING 2014

GRAAD 9

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL MODELVRAE

Hierdie boekie bestaan uit 43 bladsye, die voorblad uitgesluit.

RIGLYNE BY DIE GEBRUIK VAN JAARLIKSE NASIONALE ASSESSERINGS (JNA) MODELVRAE

1. Hoe om die modelvrae te gebruik

Alhoewel die modelvrae vir die verskillende grade en vakke as 'n omvattende stel saamgestel is, hoef **die leerders nie op die hele stel in een sessie te reageer nie. Die onderwyser moet toepaslike voorbeeldvrae kies wat deel vorm van die beplande les.** Sorgvuldig geselekteerde individuele modelvrae of 'n hanteerbare groep vrae kan tydens die verskillende stadiums van die onderrig- en leerproses soos volg gebruik word:

- 1.1 Aan die begin van 'n les as 'n diagnostiese toets om leerders se sterk en swak punte vas te stel. Die **diagnose** moet lei tot onmiddellike **terugvoer** aan leerders en **geskikte lesse** moet ontwikkel word om aandag te gee aan die geïdentifiseerde swak punte en om die sterk punte uit te bou. Die diagnostiese toets kan as tuiswerk gegee word om nie onderrigtyd in die klaskamer te verloor nie.
- 1.2 Gedurende die les as kort, informatiewe toetse om te assesser of leerders die veronderstelde kennis en vaardighede ontwikkel soos wat die les verloop en om seker te maak dat geen leerder agter raak nie.
- 1.3 By die voltooiing van 'n les of reeks lesse as 'n summatiewe toets om te assesser of die leerders voldoende begrip het en of hulle die kennis en vaardighede in die voltooide les(se) kan toepas. Spoedige terugvoer aan leerders is noodsaaklik, sodat die onderwyser kan vasstel of daar dele van die les(se) is wat weer behandel moet word om spesifieke kennis en vaardighede vas te lê.
- 1.4 Om by alle fases leerders aan verskillende tegnieke van assessering of vraagstelling bloot te stel, bv. hoe om meervoudigekeuse-vrae (MK), oop vrae of vryeresponsvrae, kortvrae, ens. te beantwoord.

Waar diagnostiese en formatiewe toetse korter in terme van die aantal vrae kan wees, sal die summatiewe toets heelwat meer vrae insluit, afhangend van die hoeveelheid werk wat reeds teen 'n sekere tyd behandel is. Dit is belangrik om seker te maak dat leerders uiteindelik genoeg oefening kry in die beantwoording van modelvrae.

2. Memorandums of nasienriglyne

'n Tipiese voorbeeld van die verwagte antwoorde (nasienriglyne) word by elke modelvraag gegee. Onderwysers moet in gedagte hou dat die nasienriglyne geensins rigied is nie. Dit gee slegs breë riglyne ten opsigte van verwagte response en onderwysers moet aanvaarbare moontlikhede ondersoek en ander aanvaarbare response van die leerders aanvaar.

3. Kurrikulumdekking

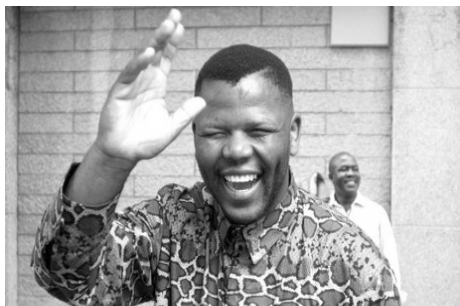
Dit is van kardinale belang dat die kurrikulum in elke klas ten volle behandel moet word. Die eksemplaar vraestelle vir elke graad en vak verteenwoordig nie die kurrikulum in sy geheel nie. Dit is slegs 'n **voorbeeld** van belangrike kennis en vaardighede en dek die werk wat op die eerste drie kwartale van die skooljaar betrekking het.

Die vrae begin op die volgende bladsy.

AFDELING A: BEGRIPSTOETS

Lees die leesstuk hieronder en beantwoord die vrae.

Nelson Mandela se dubbelganger sukkel om die held se dood te verwerk

1. Die 37-jarige het geringe ster-status in Suid-Afrika as Nelson Mandela se dubbelganger. Hy boots sy beroemde stem na, verdien applous by politieke byeenkomste en met verwysing na die vryheidsvegter se familienaam, het 'n verwonderende Mandela gesê: "Jy is 'n jong Madiba."
2. Nou probeer hy die dood verwerk van 'n man wat hy naboots en bewonder. "Ek kon dit nie glo nie, het hy in 'n stem wat sterk herinner aan die ontslape president s'n gesê. "Mandela is 'n ware held van die mense. Hy het swart en wit dominansie beveg. Hy is soos Jesus Christus."
3. Mbatyothi het nie bloedbande met Mandela nie, maar soos hy, is hy afkomstig van die Xhosa- stam in die Oos-Kaap. Hy onthou 20 jaar gelede, tydens 'n veldtog van die ANC (African National Congress) het hy 'n foto van Mandela gedra wat die ooreenkoms tussen hulle baie duidelik getoon het. "Mense het my gestop en gevra hoekom ek soos daardie man lyk".
4. In 1996 het Mbatyothi, van 'n informele nedersetting in Oos-Londen, van aangesig tot aangesig gekom met die toen president, Nelson Mandela, homself."Hulle het na my gekom en ek het die magtige hand geskud. Ek het hom nageboots." Hy het gesê: "Hy lyk soos ek. Jy is jong Madiba."
5. Dit het sedertien Mbatyothi se kenmerk geword. Hy het 'n besigheid met die naam "Jong Madiba-produksies" begin, wat hy beweer, betrokke is by advertering en voorsiening van skryfbehoeftes aan die regering. Hy het opgetree in vertonings (road shows), regstreekse opvoerings in Europa en het in 'n Suid-Afrikaanse komedie gespeel. Wanneer hy ANC-veldtogte bywoon en sy foto word op die groot skerm vertoon, bars die skare los/ontploff die skare.
6. Hy sê in 2001 het hy Mandela se triomfantelike toespraak van 1964 gelees by 'n oudisie van die verfilming van sy outobiografie "Long Walk to Freedom". Mbatyothi beweer dat hy die oudisie suksesvol afgelê het en is steeds ontsteld omdat, toe die film uiteindelik 'n dekade later geskiet is, die hoofrol eerder aan Brittanje se Idres Elba toegeken is. "Wanneer jy na die film "Long Walk to Freedom" kyk, sal jy sien dat 'n Afrika-persoon nodig is. Jy kan nie na Amerika gaan en Obama speel nie.
7. Mbatyothi doen ook liefdadigheidswerk en verwys na Mandela as sy inspirasie. "Ek het 'Ayanda en jong Madiba' geword. Mense respekteer my as gevolg van hom. Ek sal aanhou om in sy voetspore te volg. Ek hou elke jaar 'n kerspartytjie vir die gemeenskap. Hulle kom haal kospakkies en sê: "Dit is wat jong Madiba vir ons doen."

8. Oor die jare het Mbatyothi Mandela se gewese vrou, Winnie, en hul dogter, Zindzi, sowel as die Suid-Afrikaanse president, Jacob Zuma, ontmoet. Hy het gesê dat hy die begrafnis in Qunu sal bywoon. "Dit is moeilik om jou tweeling te gaan begrawe. Ek het steeds al die foto's van Mandela omdat ek hom mis."
9. Onder Mandela se dubbelganger se grootste aanhangers is sy bestuurder, Xhobani Thole. "Hy sê hy is 'n ewebeeld van die man tydens sy verraadverhoor. Hy kan hom naboots, hy glimlag soos hy. Nie net lyk hy presies soos Madiba nie, maar sy passie vir die ou man is ongelooflik. Om presies te wees, hy sal moor vir die ou man."

[Aangepas uit The *Guardian.com*, Sondag 15 Desember 2013]

1. Omkring die letter van die korrekte antwoord.

1.1 Wat is die doel van hierdie teks?

- A Om die leser te vermaak met Mandela se nabootser.
- B Om lesers te oortuig om te aanvaar dat Mandela dood is.
- C Om lesers in te lig oor 'n persoon wat gelykstaande is aan Nelson Mandela.
- D Om lesers die belangrikheid te leer van die nabootsing van Mandela. (1)

1.2 Waarom dink jy is die artikel geskryf?

_____ (1)

1.3 Gee die rede waarom die skrywer hierdie stuk geskryf het.

_____ (1)

2.1 Beantwoord die vrae.

- 2.1.1 Verklaar of die stelling 'n **feit** of 'n **opinie** is.
Staaf jou antwoord met 'n rede.

“...almal kan sien dat hulle 'n persoon nodig het wat van Afrika afkomstig is”.

(2)

- 2.1.2 Dink jy dat die aanhaling 'n **feit** of 'n **opinie** is?
Staaf jou antwoord met 'n rede.

“...almal kan sien dat hulle 'n persoon nodig het wat van Afrika afkomstig is”.

(2)

- 2.1.3 Kies die stelling wat nie feitelik korrek is nie.

- A Mbatyothi het geen bloedverwantskap met Mandela nie.
 - B Mbatyothi is 'n Xhosa, afkomstig uit die Oos-Kaap.
 - C Idris Elba het die hoofrol vertolk in die film “Long walk to Freedom”.
 - D Mbatyothi het 'n bloedverwantskap met Mandela.
- (2)

3.1 Verwys na paragraaf 1 en paragraaf 5.

- 3.1.1 Die skrywer beskryf mense se reaksies teenoor Mbatyothi in paragrawe 4 en 5. Watter beskrywing sal Mbatyothi se bekendheid die beste beskryf?
- A “Jy is ’n jong Madiba.”
 - B “... beroemde status ...”
 - C “... die skare ontplof ...”
 - D “... ooreenkoms is vanselfsprekend ...” (1)

- 3.1.2 Identifiseer die gepaste uitdrukking wat gebruik is om te suggereer dat Mbatyothi baie bekend by die mense is.
- A “Jy is ’n jong Madiba.”
 - B “... beroemde status ...”
 - C “... die skare ontplof ...”
 - D “... ooreenkoms is vanselfsprekend ...” (1)

- 3.1.3 Die uitdrukking “watter uitdrukking” soos in paragraaf 5 van die leesstuk suggereer dat Mbatyothi geliefd is by baie mense.
- A “Jy is ’n jong Madiba.”
 - B “... beroemde status ...”
 - C “... die skare ontplof ...”
 - D “... ooreenkoms is vanselfsprekend ...” (1)

3.2 Omkring die letter van die korrekte antwoord.

- 3.2.1 Wat beteken die uitdrukking “om vrede te maak met” soos gebruik word in die titel van die artikel?
- A Gee op en aanvaar die onaangename situasie.
 - B Aanvaar en hanteer die uitdagende situasie.
 - C Bekommer en aanvaar die onaangename situasie.
 - D Beveg en oorwin die moeilike situasie. (1)

3.2.2 Wat dink jy is nodig vir enige persoon om “vrede te maak” met ’n moeilike situasie?

(1)

3.2.3 Wat beteken dit as iemand “vrede met iets moet maak”?

(1)

4. Verwys na paragraaf 6.

4.1 Watter gevolgtrekking kan jy maak na aanleiding van wat Mbatyothi in die artikel sê oor Idris Elba se vertolking van Nelson Mandela in die film “Long walk to freedom”?

(2)

4.2 In paragraaf 6 gee Mbatyothi sy mening oor die film “Long walk to freedom”, Wat dink jy is sy mening oor die akteur Idris Elba?

- A Mbatyothi was verheug dat ‘n akteur van Idris Elba se kaliber die rol van Nelson Mandela vertolk het.
- B Mbatyothi was baie ongelukkig dat ‘n akteur van Idris Elba se kaliber die rol van Nelson Mandela vertolk het.
- C Mbatyothi was onverskillig en nie bekommerd oor die film “Long walk to freedom”.

D Mbatyothi was baie krities teenoor die rol wat vertolk is deur Idris Elba in die film “Long walk to freedom”, (2)

4.3 Dink jy Mbatyothi was billik oor die feit dat Idris Elba die rol van Nelson Mandela in die film “Long walk to freedom” vertolk het? Ondersteun jou antwoord deur 'n rede te verskaf.

(2)

5. Verwys na paragraaf 7 in die artikel.

5.1 Identifiseer die hoofgedagte van paragraaf 7.

- A Mbatyothi volg in Mandela se voetspore.
- B Mbatyothi deel kospakkies aan mense uit.
- C Mense respekteer Mbatyothi.
- D Mbatyothi doen liefdadigheidswerk. (1)

5.2 Verwys na paragraaf 7 en identifiseer die hoofgedagte wat die paragraaf die beste opsom.

(1)

5.3 Skryf die hoofgedagte van paragraaf 7 neer.

(1)

6. Verwys na die leesstuk en beantwoord die vraag.

6.1 Lees paragrawe 1-5 aandagtig deur en som puntsgewys op
waaroor elke paragraaf handel.

Nommer jou sinne 1 tot 5.

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____ (5)

7. Omkring die letter van die korrekte antwoord.

7.1 7.1.1 Die woord outobiografie wat in die artikel gebruik word, beteken
...

- A 'n verslag van 'n persoon se lewe deur 'n persoon.
- B 'n lewensbeskrywing van 'n persoon se lewe geskryf deur 'n ander persoon.
- C die geskiedenis van iemand se lewe soos oorvertel deur 'n ander persoon.
- D die lewensverhaal van 'n persoon soos deur 'n familielid geskryf. (1)

7.1.2 Waaroor handel 'n outobiografie?

_____ (1)

7.1.3 Hoe sou jy die begrip “outobiografie” beskryf soos dit in die artikel gebruik word?

- A 'n Lewensbeskrywing van 'n persoon se lewe deur iemand.
- B 'n Beskrywing van 'n persoon se lewe geskryf deur 'n ander persoon.
- C Die Geskiedenis van iemand se lewe soos oorvertel deur 'n ander persoon.
- D Die lewensverhaal van 'n persoon geskryf deur 'n familielid. (1)

7.2 7.2.1 Vorm 'n antoniem (teenoorgestelde betekenis) van die woord “aanhou” deur die korrekte voorvoegsel in te voeg.

(1)

7.2.2 Watter voorvoegsel kan gebruik word om die teenoorgestelde van die woord “aanhou” te vorm.

- A Ver-
- B Mis-
- C Op-
- D Dis- (1)

7.2.3 Skryf die korrekte vorm van die antoniem van die woord “aanhou” neer deur die prefiks te verander.

Ons sal aanhou sodra ons genoeg gehad het.

(1)

8. Verwys na paragraaf 5.

8.1 In die leesstuk word gesê dat die toeskouers ontplof het wanneer Mbatyothi se foto op die groot skerm verskyn het. Hoekom het die toeskouers so opgetree? Gee jou opinie.

(2)

- 8.2 Die toeskouers tree op 'n sekere manier op wanneer Mbatyothi se foto verskyn. Verduidelik die skare se reaksie.

(2)

- 8.3 In paragraaf 5 lees ons die toeskouers tree op 'n sekere manier op wanneer Mbatyothi se foto verskyn. Gee 'n rede waarom hulle so opgetree het deur die regte antwoord te kies.

- A Mbatyothi lyk baie na Mandela.
 - B Mbatyothi is baie lief vir Mandela.
 - C Mbatyothi is baie ongelukkig omdat Mandela dood is.
 - D Mbatyothi kan Mandela se dood nie verwerk nie.
- (2)

9. 9.1 Wat leer ons uit die volgende stelling? Kies die korrekte antwoord.

“Nie net lyk Mbatyothi baie na Madiba nie, maar jy kan nie sy passie vir die ou man glo nie. Hy sal vir die ou man moor.”

- A Mbatyothi lyk baie na Mandela
 - B Mbatyothi is baie lief vir Mandela
 - C Mbatyothi is baie ongelukkig omdat Mandela dood is
 - D Mbatyothi kan Mandela se dood nie verwerk nie
- (1)

9.2 Tot watter gevolgtrekking kan jy kom uit die uittreksel hieronder?

“Nie net lyk Mbatyothi baie na Madiba nie, maar jy kan nie sy passie vir die ou man glo nie. Hy sal vir die ou man moor.”

- A Mbatyothi lyk baie na Mandela
- B Mbatyothi is baie lief vir Mandela
- C Mbatyothi is baie ongelukkig omdat Mandela dood is
- D Mbatyothi kan Mandela se dood nie verwerk nie (1)

9.3 Verduidelik in jou eie woorde wat jy dink die skrywer bedoel met die volgende stelling.

“Nie net lyk Mbatyothi baie na Madiba nie, maar jy kan nie sy passie vir die ou man glo nie. Hy sal vir die ou man moor.”

(1)

AFDELING B: TAALSTRUKTURE EN KONVENSIES

10. Daar is SES foute in die teks hieronder. Identifiseer die foute en maak dit reg. Skryf die fout en die korrekte antwoord neer.

10.1 Gedurende 27 jaar van (10.1) gefangenis in die apartheidstronke, het Nelson Mandela vriendskapsbande gevorm met sy mede gevangenisgeestes, maar ook met die wat hom agter tralies gehou het (10.2) sy bewardes. Drie van hulle (10.3) spesiviek, sê hulle het 'n spesiale vriendskap met mnr. Mandela gehad en sê hulle het steeds kontak met hom na sy vrylating – James Gregory (10.4) Christo Brand en (10.5) Jack swart. Wie is hierdie drie mans en wat presies is die verhouding wat hulle met mnr. Mandela gebou het (10.6)

10.1 _____

10.2 _____

10.3 _____

10.4 _____

10.5 _____

10.6 _____ (6)

11. Direkte en Indirekte rede

11.1 Verander die volgende sin na die indirekte rede. Begin die sin soos aangedui:

Mbatyothi sê: "Jy kan nie na Amerika gaan en Obama speel nie."

Mbatyothi sê dat _____

(2)

11.2 Verander die sin na die direkte rede.

In 2001, het Mbatyothi gesê, hy het Mandela se vieringstoespraak van 1964 gelees by 'n oudisie.

Mbatyothi het gesê _____

(2)

11.3 Herskryf die sin in die direkte rede.

In 2001, het Mbatyothi gesê, hy het Mandela se vieringstoespraak van 1964 gelees by 'n oudisie.

Mbatyothi het gesê _____

(2)

12. 12.1.1 Skryf die sin oor in die verlede tyd.

Mbatyothi aanvaar die dood van die man wat hy naboots en bewonder.

(1)

12.1.2 Verander die sin in die verlede tyd.

Mbatyothi aanvaar die dood van die man wat hy naboots en bewonder.

(1)

12.1.3 Transformeer die sin in die verlede tyd.

Mbatyothi aanvaar die dood van die man wat hy naboots en bewonder.

(1)

12.2.1 Voltooi die sin deur van die toekomstige tyd gebruik te maak. Begin die sin soos aangedui.

Mbatyothi onthou dat hy 20 jaar gelede by 'n ANC- byeenkoms 'n lid geword het.

Mbatyothi _____

(1)

12.2.2 Verander die sin in die toekomstige tyd. Begin die sin soos aangedui.

Mbatyothi onthou dat hy 20 jaar gelede by 'n ANC byeenkoms 'n lid geword het.

Mbatyothi _____

(1)

12.2.3 Herskryf die sin in die toekomstige tyd. Begin die sin soos aangedui.

Mbatyothi onthou dat hy 20 jaar gelede by 'n ANC byeenkoms 'n lid geword het.

Mbatyothi _____

(1)

- 13.1 Voltooi die sin deur die korrekte vorm van die werkwoord in hakies te gee.

Mbatyothi en Mandela (is) van die Xhosa-stam in die Oos-Kaap.

(1)

- 13.2 Herskryf die sin deur die regte vorm van die werkwoord in hakies te gee.

Mbatyothi en Mandela (is) van die Xhosa-stam in die Oos-Kaap.

(1)

- 13.3 Voltooi die sin deur die vorm van die werkwoord te verander.

Mbatyothi en Mandela (is) van die Xhosa-stam in die Oos-Kaap.

(1)

14. 14.1 Voltooi die sin deur die korrekte voornaamwoord te identifiseer.

Mandela het Mbatyothi ontmoet en 'n refleksie van (hom self/homself/sy self) in Mbatyothi gesien.

(1)

- 14.2 Identifiseer die korrekte vorm van die voornaamwoord wat in hakies gegee is en voltooi die sin.

Mandela het Mbatyothi ontmoet en 'n refleksie van (hom self/homself/sy self) in Mbatyothi gesien.

(1)

- 14.3 Voltooi die sin deur die korrekte voornaamwoord te kies uit die gegewe opsies.

Mandela het Mbatyothi ontmoet en 'n refleksie van _____ in Mbatyothi gesien.

- A haarself
 - B syself
 - C myself
 - D homself
- (1)

15. 15.1 Watter een van die volgende sinne is 'n enkelvoudige sin?

- A Sy foto is op 'n skerm geprojekteer.
 - B 'n Foto is geprojekteer op die skerm en die skare het ontplof.
 - C Die skare sal ontplof as 'n foto van hom op die skerm verskyn.
 - D Sy foto was geprojekteer en die skare het nie ontplof nie.
- (1)

- 15.2 Een van die sinne is nie 'n enkelvoudige sin nie.

- A Die skare sal onmiddellik ontplof.
 - B Sy foto was geprojekteer.
 - C Die skare ontplof wanneer hy praat.
 - D Die skare het nie onmiddellik ontplof nie.
- (1)

- 15.3 Skryf 'n voorbeeld van 'n enkelvoudige sin uit die artikel.

(1)

15.4 Kies die korrekte voorbeeld van 'n saamgestelde sin uit die opsies.

- A Sy foto is gewys op 'n groot skerm vir almal om te sien.
- B Mbatyothi lyk baie soos Nelson Mandela.
- C Die skare sal ontplof as die foto gewys word.
- D Die skare ontplof om waardering vir Mbatyothi te toon. (1)

15.5 Vorm 'n saamgestelde sin deur die voegwoord in hakies te gebruik om die twee sinne te verbind.

Die skare sal ontplof. Die foto word gewys. (as)

_____ (1)

15.6 Identifiseer en skryf 'n voorbeeld van 'n saamgestelde sin uit die artikel neer.

_____ (1)

16. 16.1 Herskryf die sin in die lydende vorm.

Mense respekteer my oor hom. Begin jou antwoord soos hieronder aangedui.

Ek _____
_____ (1)

16.2 Verander die sin na die lydende vorm.

Mense respekteer my oor hom.

Ek _____

_____ (1)

16.3 Identifiseer 'n sin in die lydende vorm uit die opsies wat gegee is.

- A Ek word gerespekteer oor hom.
- B Hy respekteer my as gevolg van mense.
- C Mense respekteer my oor hom. (1)
- D Ek respekteer hom as gevolg van mense.

17.1 Voltooi die sin deur die korrekte voorsetsel in te vul.

In die koerantartikel is Mbatyothi hartseer _____ die feit dat Nelson Mandela oorlede is. (1)

17.2 Vul die korrekte voorsetsel in om die sin te voltooi.

In die koerantartikel is Mbatyothi hartseer _____ die feit dat Nelson Mandela oorlede is. (1)

17.3 Omkring die korrekte voorsetsel uit die opsies om die sin te voltooi.

In die koerantartikel is Mbatyothi hartseer _____ die feit dat Nelson Mandela oorlede is.

- A oor
- B op
- C met
- D vir (1)

18. 18.1 Ondersteep die byvoeglike naamwoord in die sin hieronder.

Mbatyothi word gesien as 'n behulp same persoon. (1)

18.2 Identifiseer en onderstreep die byvoeglike naamwoord in die sin hieronder.

Mbatyothi word gesien as 'n behulp same persoon. (1)

18.3 Watter woord is die byvoeglike naamwoord in die sin hieronder?

Mbatyothi word gesien as 'n behulp same persoon. (1)

19. 19.1 Verbind die sinne met die voegwoorde in hakies. Begin jou sin soos aangedui.

Mandela sal onthou word as 'n held. Mandela is dood. (alhoewel)

Alhoewel _____
_____ (1)

19.2 Gebruik die voegwoord in hakies om die twee sinne te verbind. Begin jou antwoord soos aangdui.

Mandela sal onthou word as 'n held. Mandela is dood. (alhoewel)

Alhoewel _____
_____ (1)

19.3 Gebruik die voegwoord in hakies en vorm 'n saamgestelde sin van die twee sinne. Begin jou sin soos aangedui.

Alhoewel _____
_____ (1)

20. 20.1 Identifiseer die versamelnaam hieronder en onderstreep jou antwoord.

Mbatyothi bied sy beroemde toesprake aan en verdien toejuigings by politieke byeenkomste van sy politieke toeskouers. (1)

- 20.2 Watter woord is die versamelnaam in die sin hieronder, Onderstreep jou antwoord.

Mbatyothi bied sy beroemde toesprake aan en verdien toejuigings by politieke byeenkomste van sy politieke toeskouers. (1)

- 20.3 Onderstreep die versamelnaam in die sin hieronder.

Mbatyothi bied sy beroemde toesprake aan en verdien toejuigings by politieke byeenkomste van sy politieke toeskouers. (1)

21. 21.1 Skryf die korrekte meervoudsvorm van die onderstreepte woord.

Mbatyothi het 'n besigheid wat Young Madiba Productions genoem word.
_____ (1)

21. 2 Wat is die meervoudsvorm van die onderstreepte woord?

Mbatyothi het 'n besigheid wat Young Madiba Productions genoem word.
_____ (1)

21. 3 Mbatyothi het 'n besigheid wat Young Madiba Productions genoem word.

Die meervoudsvorm van die onderstreepte woord is _____. (1)

21.4 Skryf die korrekte enkelvoudsvorm van die onderstreepte woord.

Mbatyothi bied sy bekende toesprake aan en verdien applouse by die politieke byeenkomste van sy politieke ondersteuners.

_____ (1)

21.5 Wat is die enkelvoudsvorm van die onderstreepte woord.

Mbatyothi bied sy bekende toesprake aan en verdien applouse by die politieke byeenkomste van sy politieke ondersteuners.

_____ (1)

21.6 Mbatyothi bied sy bekende toesprake aan en verdien applouse by die politieke byeenkomste van sy politieke ondersteuners.

Die enkelvoudsvorm van die onderstreepte woord is _____. (1)

22. 22.1 Die skare ontplof wanneer sy gesig op die groot skerm vertoon word.

Watter deel van die stelling is die hoofgedagte van die sin?

A Wanneer sy gesig gewys word.

B Wanneer die skare ontplof.

C Die skare ontplof.

D Sy gesig word op die groot skerm gewys. (1)

22.2 Identifiseer die hoofgedagte in die sin.

Die skare ontplof wanneer sy gesig op die groot skerm vertoon word.

(1)

22.3. Die skare ontplof wanneer sy gesig op die groot skerm vertoon word.

Die hoofgedagte in die sin is ...

A Wanneer sy gesig gewys word.

B Wanneer die skare ontplof.

C Die skare ontplof.

D Sy gesig word op die groot skerm gewys. (1)

23. Bestudeer die woordeboekinskrywing en beantwoord die vrae.

Pre-sies' b.nw en bw. **1** Uitsers noukeurig: *Sorg dat alles presies korrek verloop. Jou mate baie presies neem. Sorg dat twee stukke presies in mekaar pas. As proefleser elke word presies lees.* **2** Stiptelik: *Presies om vyfuur. Presies op tyd begin.* **3** Juis inderdaad: *Dis net presies wat ek gesê het. Presies, dis heeltemal reg. Dis presies waarom jy nie die pos kon kry nie: jy altyd te haastig.* **4** Netjies, gesteld op kleinghede *Baie presies op haar kleres. Hy is tog so presies oor al die formaliteite.* [L. prae + cidere sny] **presies'heid.**

23.1 Watter woordsoort is “presies” in die woordeboekinskrywing?

_____ (1)

23.1.2 Na aanleiding van die woordeboekinskrywing is die woord “presies” aangeteken as watter woordsoort?

_____ (1)

23.1.3 Identifiseer die woordsoort van die woord “presies” in die woordeboekinskrywing.

_____ (1)

- 23.3 23.2.1 Wat is die hoofbetekenis van die woord “presies” in die woordeboekinskrywing?
- _____ (1)
- 23.2.2 Wat is die definisie van die woord “presies” in die woordeboekinskrywing?
- _____ (1)
- 23.2.3 Volgens die woordeboekinskrywing, kan die woord “presies” gedefinieer word as ...
- _____ (1)
- 23.3 23.3.1 Skryf die letter van die korrekte antwoord.
Wat is die etimologie van die woord “presies”? Kies uit die opsies wat voorsien word.
- A Duits
- B Grieks
- C Frans
- D Latyn (1)
- 23.3.2 Uit watter taal is die woord “presies” se oorsprong?
- _____ (1)
- 23.3.3 Wat is die oorsprong van die woord “presies” ?
- _____ (1)
- 23.4 23.4.1 Wat is die funksie van die afkappingsteken na die woord pre-sies?
- _____ (1)
- 23.4.2 Hoe kan die woord tussen die vorentoe skuinsstrepe die leser help?
- _____ (1)

23.4.3 Waarom het die woordeboeksamestellers die woord tussen die vorentoe skuinsstrepe geplaas?

(1)

23.5 23.5.1 Hoeveel lettergrepe het die woord “presies”?

(1)

23.5.2 Die woord “presies” bestaan uit ... lettergrepe.

(1)

23.5.3 Omkring die korrekte antwoord. Die woord “presies” kan in lettergrepe opgebreek word. Identifiseer die korrekte aantal lettergrepe.

A twee lettergrepe

B een lettergreep

C vier lettergrepe

D drie lettergrepe

(1)

The Fashion Bomb News Breakdown: Nelson Mandela's 46664 Clothing Line Launch, A Look at The Muppets x Opening Ceremony Collection, and Christian Lacroix's New Collaborative Furniture Collection.

Die **Nelson Mandela Stigting** het 'n sportklerereeks geloods, 46664, vernoem na sy gevangenis nommer. Terwyl ek nou nie baie "with it" is met die nuwe Poloklerereeks nie, kan Mnr. Mandela my enige oomblik oorhaal om die helderkleurige reeks te koop.

24.1 Beantwoord die volgende vrae.

24.1.1 Waar sal bogenoemde advertensie gevind word?

(1)

24.1.2 Waar sal jy jou navorsing doen as jy besig is met Fashionbomdaily.com?

A Radio

B Reklamebord

C Televisie

D Internet

(1)

24.1.3 Waar is die een plek waar jy toegelaat sal word om inligting te vind, wanneer jy meer aangaande die Mandela-lyn, Christian Lecroix-meubeleerders en die Muppet-versameling wil weet?

(1)

24.2 Beantwoord die vrae.

24.2.1 Wie dink jy is die teikenmark wanneer jy as 'n geheel na die advertensie kyk?

(1)

24.2.2 Hierdie advertensie is saamgestel met 'n spesifieke teikenmark in gedagte. Kies uit die gegewe opsies die teikengroep vir wie die advertensie ontwerp is.

A Aanlynkleinhandelaarkopers

B Modehuise

C Klerewinkels

D Kleinhandelaars (1)

24.2.3 Vir wie is die advertensie bedoel?

(1)

24.3 Beantwoord die vrae.

24.3.1 Verwys spesifiek na die Nelson Mandela advertensie. Watter kenmerk van hierdie advertensie is maklik herkenbaar?

(1)

24.3.2 Kies die korrekte opsie uit die wat voorsien word.
Watter kenmerk van die geadverteerde produk kan
makliker met Mandela geassosieer word?

- A Sportdragreeks
- B 46664
- C Nelson Mandela-stigting
- D 46664-Klerereeks

(1)

24.3.3 Watter kenmerk van die Nelson Mandela-klerereeks
sal 'n impak hê op sy verkope, as dit uit die
advertensie verwyder sou word?

(1)

24.4 Verwys na “Mnr Nelson Mandela kan my terugwen na die
neiging om bont hemde te dra.”

24.4.1 Watter woord in die sin hierbo kan beskryf word as
manipulerend?

(1)

24.4.2 Die sukses van die advertensie sal afhang van sy
vermoë om verbruikers te oorreë om klere van die
Mandela klerereeks te koop. Gee EEN woord in die
sin wat die produk laat verskil van die opponente s'n.

(1)

- 24.4.3 Adverteerders gebruik dikwels manipulerende taal om die kopers te oorrede om die produk te koop. Kies 'n woord uit die opsies hieronder-wat as manipulerend beskryf kan word.
- A Neiging
 - B Terug
 - C Helder
 - D Kleurskakerings
- (1)

24.5 Beantwoord die vrae.

- 24.5.1 In die advertensie word die nommer 46664 gebruik. Hoekom word hierdie nommer gebruik?
- _____
- (1)

- 24.5.2 Die 46664 het ikoniese status verkry. Suid-Afrikaners assosieer hierdie nommer met Nelson Mandela omdat dit sy ... is.
- A mediakaart
 - B identiteitsnommer
 - C gevangenis-identiteitsnommer
 - D tronkselnommer
- (1)

- 24.5.3 Wanneer jou onderwyser (es) jou die geskiedenis van Nelson Mandela sou vertel, waarvoor sou hy/sy sê staan die nommer 46664?
- _____
- (1)

- 24.6.1 Wat het die drie geadverteerde produkte met mekaar geneem?
- _____
- (1)

24.6.2 Die drie produkte wat geadverteer word, bied geen individuele items te koop aan nie. Watter woorde bevestig dit?

(1)

24.6.3 Jy kan nie afsonderlike items uit die produkte wat geadverteer word, aankoop nie. Watter opsie dink jy verduidelik dit die beste?

A Reeks

B 46664

C Van stapel loop

D Open

(1)

25. **Bestudeer die TV- gids en beantwoord VRAAG 25.1 – 25.4**

Lys van programme soos vandag vertoon word op SABC TV		
SABC 1	SABC 2	SABC 3
05:00: Shift S11	05:00: Infomercials	05:00: Shoreline (Coast (To Coast)
06:00: Imani - Divine Spark S5	05:30: Living Land S7	06:00 : Amazing Race, The (Yr 17 2010/11 Eps
07:00: Mandela: President Clothes	05:57: Op Pad S16	208-219
07:15 : Recording Mandela	06:00: ThabangThabong S7	07:00: Peacemaker
07:30 : Yotv S23 Mmino Mania	06:30: JakkalsJol S5	08:00: Tribute to Mandela: Icon
08:00 : Yotv S23 What's In The Fridge	07:00: Morning Live 2013	09:00: Obituary: English
08:15: Yotv S24 YoHambo	08:30: House Call S11	09:30: Issues of Faith S11 Eps 3 - Hands that
08:30: AkuhlangaLungehlanga Rep Ep 6	09:30: Roughing It Out S2	serve: Willem Saayman
09:30: Gospel Gold S12	10:00: Wise Up S4	10:30: Live On 3 - Primetime
10:30: Johannesburg: Struggle for a city	10:30: Restyle Mystyle S2	12:30: Noah's Ark
11:00: Great Souls: Nelson Mandela	11:00: Naruto	13:30: Obituary - Tshivenda
12:00:Imizwilili S16	13:00: Just Kidding The Classics 2006 S2	14:00: Mandela: The World that Made Him
13:00: Nelson Rholihlahla Mandela	14:00: Muvhango S14	14:30: Pictures Of A Rainbow Nation
14:00:Banished Robben Island		16:00 : Release Mandela
14:30: Mandela Son Of Africa		17:30: Mandela Royal Revolutionary
16:30:Mzansi Insider		18:00: The Struggle is my Life: Nelson Mandela
17:30:Siswati / Ndebele Nuus 2014		19:00: Nuus om 7

Beantwoord die vrae.

- 25.1 25.1.1 Wanneer die programskeudule van die drie kykkanale met mekaar vergelyk word, watter kanaal het die meeste geskeduleerde kyktyd? Verduidelik hoe jy tot hierdie gevolgtrekking gekom het.

(2)

25.1.2 Watter een van die SABC kanale het die langste kyktyd?

(2)

25.1.3 Nadat die programskedule bestudeer is, vind jy uit dat die een kanaal meer kyktyd as die ander een het. Kies die kanaal wat die meeste kyktyd het uit die opsies hieronder.

A SABC 3 eindig om 19:00

B SABC 1 eindig om 17:00

C SABC 2 eindig om 14:00

D Geen van die bogenoemds nie

(2)

25.2.1 Na die bestudering van die programme wat beskikbaar is op die drie kanale, op watter TWEE kanale verskyn 'n ikoniese figuur taamlik gereeld?

(1)

25.2.2 Daar is een persoon wat, op ten minste een program op twee kanale, gereeld verskyn. Wie dink jy is hierdie persoon wat gereeld op die twee kanale verskyn?

(1)

25.2.3 SABC se programgids dui aan dat die kyktyd op hierdie kanaal vroeër is as op die ander twee kanale. Watter program/(me) is nie gebeeldsaai op Kanaal 2 nie?

(1)

25.3 Verwys na SABC 3

25.3.1 Watter program is aangedui om twee keer
gebeeldsaai te word op hierdie kanaal?

(1)

25.3.2 Identifiseer die programme wat geskeduleerd is om
in beide Engels en Tshivenda op SABC 3
gebeeldsaai te word.

(1)

25.3.3 Watter een van die programme, waarvoor daar
voorsiening gemaak is, word twee keer op SABC 3
gebeeldsaai?

A Bevry Mandela

B Doodsberig

C Nuus

D Inkopie-advertensies (1)

25.4.1 Buiten programme oor Nelson Mandela, het SABC 1
en SABC 3 nog 'n program met mekaar gemeen.
Identifiseer en noem hierdie program.

(1)

25.4.2 Bestudeer die programrooster vir SABC 1 en
SABC 3. Watter programme, behalwe die oor
Nelson Mandela, het die twee kanale met mekaar
gemeen?

(1)

25.4.3 Die program oor Nelson Mandela word op beide SABC 1 en SABC 3 gebeeldsaai, daar is egter nog 'n program wat op beide kanale uitgesaai word. Kies die korrekte antwoord uit die opsies wat gegee word.

A Doodsberig

B Nuus

C Yo-TV

D Mandela

(1)

26. **Bestudeer die strokiesprent en beantwoord die VRAAG 26.1 – 26.4**

26.1 26.1.1 Verwys na die strokiesprent en die sin “hierdie een kan nie besluit nie”. Na wie dink jy word verwys met “hierdie een”?

(1)

- 26.1.2 Die onderwyseres lees een leerling se beplande loopbaankeuse hardop voor. Kies een naam uit die name wat gegee word. 1
- A Thabo Mbeki
- B Jacob Zuma
- C Nelson Mandela
- D Walter Sisulu (1)
- 26.1.3 Bestudeer die lys van beroepe wat deur die spotprent tekenaar verskaf word. Gebaseer op die inligting, wie is die “een” na wie daar verwys word? (1)
- _____
- 26.2.1 Identifiseer TWEE kenmerke wat die idee sal ondersteun dat die strokiesprent 'n opvoedkundige agtergrond het. (2)
- _____
- _____
- 26.2.2 Teen watter agtergrond speel hierdie strokiesprent af? Gee 'n rede vir jou antwoord. (2)
- _____
- _____
- 26.2.3 Hierdie strokiesprent beeld 'n tipiese klaskamer-situasie uit. Kies die geskikste antwoord om die stelling te staaf.
- A Die klaskamer met swartbord, onderwysers, onderwyser se tafel.
- B Die klaskamervenster, boom, hut en banke.

- C Die klaskamer, koeie wat wei, hutte en banke.
- D Die klaskamer, landelike nedersetting, hutte en banke. (2)

26.3 Verwys na die karakters wat op die banke sit.

26.3.1 Wat is die naam wat gebruik word om die sittende karakters te beskryf?

_____ (2)

26.3.2 Die karakters op die banke is in die skool om te leer, ons kan hulle dus ... noem.

- A deelnemers
- B kinders
- C leerders
- D gehore (2)

26.3.3 As jy na al die karakters in die strokiesprent kyk, hoe sal jy sê is die skool gebou?

_____ (1)

26.4.1 Wat dink jy wil die strokiesprentskrywer met die strokiesprent sê?

_____ (1)

26.4.2 Kies die gepaste antwoord.

Die onderwys se spraakborrel dra die volgende boodskap oor.

- A Dat geleerdheid gratis is aan alle leerders.
- B Dat geleerdheid leerders aan verskillende beroepe blootstel.
- C Geleerdheid is die sleutel tot sukses.
- D Geleerdheid is pret.

(1)

26.4.3 Identifiseer die algemene idee (tema) wat die strokiesprentskrywer met die strokiesprent wil oordra.

(1)

27. Uittreksel uit Rougesang by die dood van Mandela – Antjie Krog

Rougesang by die dood van Mandela - Antjie Krog

1 ondergronds het 'n rif geskuif
2 die aarde struikel
3 verward swik die son
4 toe sy asem hom verlaat het in die nag
5 het die sterre geduisel
6 want alles het verstrengel
7 wurgend aan sy dood
8 sy dood en die dood alleen
9 in eens is alles droef
10 asof ons in 'n groot skadu staan
11 asof glas deur ons breek
12 asof klip in ons splinter
13 asof ons gedagtes in fluisterende wanhopige
14 groepe rondvlug
15 soos assegaie in die grond bly vassteek
16 trillend
17 in Qunu weier die beeste vanoggend om uit die
18 kraal te gaan
19 by Lusikisiki lê die visse na aan die oppervlakte

20 in Mvezo maak die korhane geen geluid nie
 21 die gedagte aan Mandela laat ons binnekante
 22 knak
 23 (ons wou sy sterwende liggaam nie sien nie)
 24 om te begin praat oor sy dood om te praat oor
 25 sy dade
 26 (ons wou sy sterwende liggaam nie sien nie)
 27 oor sy bloed wat pyl soos 'n luiperd na
 28 geregtigheid
 29 (ons wou sy sterwende liggaam nie sien nie)
 30 om te vertel van sy werke, sy sagte
 31 ongelooflike nuwe krag
 32 (ons wou sy sterwende liggaam nie sien nie)

27.1 27.1.1 Wat kan jy uit die gedig leer?

(2)

27.1.2 Kies die korrekte antwoord. Watter boodskap dink jy probeer die spreker oordra?

A Iemand kan doodgaan.

B 'n Volk rou oor 'n ikoon se dood.

C Net sy familie is hartseer.

D Niemand gee om nie.

(2)

27.1.3 Voltooi die volgende stelling.

Ons leer uit die gedig dat _____

(2)

27.2 27.2.1 Identifiseer die halfrym wat gebruik word in reël 3.

“Verward swik die son”

(1)

27.2.2 Watter halfrym word gebruik in reël 3 van die gedig?

“Verward swik die son”

_____ (1)

27.2.3 Die onderstreepte klank van reël 3 van die gedig “Verward swik die son” is ‘n voorbeeld van...

A rym

B alliterasie

C assonansie

D personifikasie

(1)

27.3.1 Dink jy die woorde “bloed” en “luiperd” is ‘n goeie voorbeeld van ‘n kontras in die spreker se verbeelding. Gee ‘n rede vir jou antwoord.

_____ (1)

27.3.2 Dink jy die woorde “bloed” en “luiperd” is ‘n goeie beeld van Mandela se lewe? Gee ‘n rede vir jou antwoord.

_____ (1)

27.7 27.4.1 Verwys na reël 13-15 in die gedig.

Met wat word ons gedagtes vergelyk in hierdie reëls?

_____ (1)

- 27.4.2 Daar word 'n vergelyking in reël 13-15 gebruik. Waarmee word ons gedagtes vergelyk? Kies die korrekte antwoord.
- A swaarde
 - B dolke
 - C assegaai
 - D messe (2)
- 27.5 27.5.1 Hoe sal jy die emosie van die spreker in die gedig beskryf?
- _____ (1)
- 27.5.2 Wat sal jy sê is die spreker se gevoel in die gedig?
- _____ (1)
- 27.5.3 Kies die korrekte antwoord.
- Wat is die emosie in die gedig?
- A Hartseer
 - B Vrede
 - C Geluk
 - D Blydschap (1)
- 27.6 27.6.1 Wanneer jy na die taalgebruik in die gedig kyk, sal jy sê dis formele of informele taalgebruik?
- _____ (1)
- 27.6.2 Kyk na die taalgebruik en identifiseer die register, kies die korrekte antwoord.

- A formele register
- B informele register
- C taalregister
- D poëtiese register

(1)

27.6.3 Verwys na reëls 21-22.

“...aan Mandela laat ons binnekante/knak”

Wat is die register wat in reëls 21-22 gebruik is?

(1)

27.7.1 Verwys na reël 26.

“(ons wou sy sterwende liggaam nie sien nie)”

In die konteks van die gedig, wat kan ons aflei van die gevoel van “ons” teenoor “sy sterwende liggaam”?

(1)

27.7.2 Dit is duidelik in die gedig dat “ons” emosies ervaar oor sy dood. Hoe dink jy voel die “ons” teenoor sy dood?

(1)

27.7.3 Ons ervaar in die gedig ‘n sekere mate van ...

- A wanhoop
- B vreugde
- C blydschap
- D tevredenheid

(1)

28. KREATIEWE SKRYFWERK

Brief van waardering

- 28.1 Skryf 'n brief van waardering aan Dr. Nelson Mandela om dankie te sê vir al die hulp en goeie werk wat hy vir die kinders van Suid-Afrika gedoen het.

Voor jy begin skryf, lees eers die leesstuk van waardering wat Nedbank aan Dr. Nelson Mandela gestuur het wat in die City Press van 8 Desember 2013 verskyn het.

"To a man who made our land his life, and forgiveness his focus. Who turned hatred into humility and made peace with the past. A man who made his captors his comrades and his prison cell his podium. A man who turned imprisonment into freedom and a divided people into a nation. A man who made children his cause and love his legacy"

Jou brief sal aan die hand van die volgende kriteria geassesseer word:

- **Die doel** (Skryf om waardering te toon vir die hulp ontvang)
- **Hoof en ondersteunende idees** (Verduidelik eers watter kinders is gehelp. Hoe hulle gehelp is en hoe dit hulle lewens verander het)
- **Die taalgebruik** (Taal moet beleefd wees en respek moet getoon word. Dit moet duidelik toon dat jy dankbaar is)
- **Sintipes en struktuur** (Kort en lang sinne word gebruik om die vloei te verseker en dit moet klink asof jy met die persoon aan wie jy skryf, praat)

(20)

- 28.2 Jy is klaar met Hoërskool en gereed om aan die universiteit te gaan studeer.

Skryf 'n brief van waardering aan 'n onderwyser in jou skool wat jou gehelp het met loopbaankeuses. Hy/sy het 'n belangrike rol gespeel in die loopbaankeuse wat jy gemaak het. Gee aandag aan die advies en die hulp wat gegee is toe jy jou keuse gemaak het.

Jou brief sal aan die hand van die volgende kriteria geassesseer word:

- Die doel (Skryf om waardering te toon vir die hulp ontvang)
- Hoof en ondersteunende idees (Verduidelik eers watter kinders is gehelp. Hoe hulle gehelp is en hoe dit hulle lewens verander het)
- Die taalgebruik (Taal moet beleefd wees en respek moet getoon word. Dit moet duidelik toon dat jy dankbaar is)
- Sintipes en struktuur (Kort en lang sinne word gebruik om die vloei te verseker en dit moet klink asof jy met die persoon aan wie jy skryf, praat)

- 28.3 Jy het nooit die kans gehad om Nelson Mandela in persoonlik te ontmoet nie. Jy beplan dit om eendag wel te doen sodat jy hom persoonlik kan bedank vir die impak wat hy op jou lewe gemaak het.

Skryf 'n brief van waardering aan die ontslape Nelson Mandela waarin jy hom bedank vir die verskil wat hy in jou lewe gemaak het. Verduidelik in jou brief hoe hy jou lewe beïnvloed het deur sy onbaatsugtige daade.

Jou brief sal aan die hand van die volgende kriteria geassesseer word:

- Die doel (Skryf om waardering te toon vir die hulp ontvang)
- Hoof- en ondersteunende idees (Verduidelik eers watter kinders is gehelp. Hoe hulle gehelp is en hoe dit hulle lewens verander het)
- Die taalgebruik (Taal moet beleefd wees en respek moet getoon word. Dit moet duidelik toon dat jy dankbaar is)
- Sintipes en struktuur (Kort en lang sinne word gebruik om die vloei te verseker en dit moet klink asof jy met die persoon aan wie jy skryf, praat)

(20)

Punteverspreiding:

Kriteria	Leerder se punt	Totaal
Inhoud, beplanning en formaat		13
Taal, styl en redigering		7
Totaal		20

[illegible]

FINALE SKRYFSTUK